

LO CRIT D'ASPARYA

SETMANARI CARLISTA ILUSTRAT

PREUS DE SUSCRIPCIO:

EN BARCELONA: trimestre ..... 1 pesseta
 FORA: idem ..... 1'25 "

ULTRAMAR Y EXTRANJER
 trimestre ..... 2'50 pesseta

— Número solt: 5 cèntims —

ADMINISTRACIÓ:

EN LA BIBLIOTECA TRADICIONALISTA
 Ronda Universitat n° 14
 APARTAT DE CORREUS, N°147
 ahont se dirigirà tota la correspondencia

— Número atrassat: 10 cèntims —

iii Barcelona 5 1890

Marquès de Cerralbo

NOSTRE RETRATO

Té mil timbres de noblesa;
fent caritat ell hi gosa,
que no es pas dir poca cosa,
siguent en los temps que som;
es un poeta de cap d' ala,
católich com tot carlista,
y ab son bon tracte 's conquista
la voluntat de tothom.

LA SETMANA

COMENSO per parlar de *Don José Danueza Redoma*, molt senyor meu y suposo que també de vostés.

Vostés no 'l coneixerán.

Jo també 'm trobaria en lo mateix cas, si no hagués vist estampada sa firma al peu d' un article anomenat *Papeles públicos*, que veijé la llum en un periódich local de la setmana pasada.

Lo periódich tampoch l' havia sentit anomenar mes que per las vegadas que distingits escriptors se queixavan d' ell per las furiosas embestidas que donava á la propietat literaria.

—*—

No vuy apelá á testimonis com *Blas Quito y Clarín*, pera que donguin fé de que «para escribir en un periódico no es necesario mas que dejarse las uñas».

Basta saber que las unglas lliberals acostuman á ésser com gantxos de romana, pera no extranyarme de que funcionin.

Y de que funcionin ab aquella pressa de que 'ns enrahonava Cervantes.

Lo incompreensible es que 'l Sr. Danueza Redoma, imitant ó casi copiant á crítichs que no son com ell de *tres al cuarto*, 's dediqui á tirar pedras al terrat de son vehí, tenintlo ell d' un vidre tant trencadís.

—*—

Casi dos columnas me dedica, no més que per probarme que tres párrafos de la crónica del número 46 d' aquest setmanari eran copia d' un periódich madrilenyo.

Peró ho fá ab tan mala sort lo crítich de periódichs de Sabadell, que al previndre á sos lectors la denuncia literaria que 'ls va á fer, diu la següent *originalitat*, que efectivament ho era:

«Cuando Fernando VII
gastaba paletot:»

«Y si no que lo diga el Sr. Flordelís.....»

Sí senyor, vaig á dirli al moment.

En primer lloch, que si 'ls párrafos á que vosté aludeix no aparegueren entre comillas, se deu á la mateixa causa que ha fet dir á vosté tants disbarats.

Per exemple: *descreixen* per *decreixent*, *ni* per *m'*, *fill* per *fill*, además de deixarse en lo tinter un *han* y de passar per alt molts signos ortogrífichs.

Aixó sí, lo Sr. Danueza, que encara que sembli mentida 's dona fums de crítich, també té un cop de vista admirable.

Fins repara en un accent que sens dupte degué anyadir lo caixista en previsió de que feya molta falta al pretenciós Sr. Redoma.

—«Fíjense Vds. en este acento»—exclama després

d' haver deixat passar los disbarats transcrits y més satisfet que si hagués descubert la quadratura.

La veritat es que per un crítich de la seva talla, es molt sabé lo coneixer quant un accent está mal posat y l' ignorá á qué venen unas comillas que deuría aprofitar pera colocarlas á cada extrem de sa poca gracia.

Rahó té donchs, en vanagloriarse del seu portentós descubrimient, y que en premi li recordi aquells versos que li venen per la pinta:

«En vano la envidia ladra,
que el buen Redoma, ¡oh ventural
ha dado al fin con la *cuadratura*.»

—*—

Més endavant vol fer gracia, y sols demostra que 's essencialment soso.

Després d' invocar (¡cosa rara!) lo seté manament de la lley de Deu, que ell mateix ja ha infringit antes, usurpant lletras de moltes paraulas, es quant se pensa segregá un chiste.

Per la següent glándula:

«Aquí el traductor ha suprimido el paréntesis que hay en el original. El pobre hombre se debió preguntar: ¿Qué diablos será una *saboneta*? Y no supo qué contestarse.»

¡Sil donchs miri, per sapiguerho, basta fixarse en la paraula *paréntesis* que acabo de transcriurer.

Y com que 's un altre disbarat que anyadeixo al llarch catálech de 'ls que ha dit, y per molts menos mereixen alguns lo calificatiu de relotjes sense quarts ni horas, resulta que, encara que espatllada, vosté 's una verdadera *saboneta*.

Dech advertir que tots aquests atentats los comet lo senyor Danueza en una secció titulada «Plato del día».

Y que 's un plat completament desprovisit de sal.

Se coneix que la poca que li varen tirar quant lo batejaren se la degué gastar menjant pá sucat ab oli.

Senyor Danueza, ó Redoma, ó com vosté vulgui, poso punt final per avuy y per sempre als seus cataplasmes literaris, fins en los que tingui en embrió, perque no vull que després diguin mos lectors que en lloch de noticias frescas exhibeixo la seva trista figura.

Y tindrian rahó.

Tant es aixís, que 'm proposo no parlar més de cap Redoma, ni de la..... encantada.

—*—

Quant nostres lectors rebin lo present número, estará pròxim á arribar á aquesta Ciutat lo Sr. Marqués de Cerralbo.

Ab tal motiu, nostre goig es sols comparable ab lo despit que sufriexen los nocedalins.

Lo Dragó infernal, en qual monstruós ventre está instalada la Redacció y Administració del *Diario de Cataluña*, tindrà ocasió en aquestos días de ferse verídaders atracons de tila.

Hi ha nocedalí que no hi veu de cap ull, sols al pensar la solemnitat que revestirán tots los obsequis tributats al ilustre personatge.

Ab un que li varen fer un chirivech en lo Teatre del Olimpo, se li obra la ferida que ja tenia cicatrísada; ab un altre li naix una protuberancia al cap, de las mateixas dimensions que la que li feren en lo carrer de 'ls Mercaders, y tots ells se senten reproduhidas en distints punts corporals, sensacions idénticas á las del quatre de Desembre farà dos anys.

Y 's compront.

Perque tots recordan gemegant que l'altra visita del senyor Marqués de Cerralbo fou precursora de son desventurat fi.

FLORDELÍS.

QUI CRIA CORPS.....

JE, je, je!.... sí que es xistós!.... ja, ja..... ¡vaja quína cosa!.... je, je.....
—Pero home, ¿vol fer lo favor de dirme de que riu?

—Puig rich d'un cas que ha passat á Italia. Figúrinse vostés que lo secretari de la Congregació de Caritat de Roma ha fugit ab la miseria de 150.000 franchs.....

—¡Bah!.... algun frare.... algun jesuita.....

—Efectivament.... ni es frare ni jesuita, sino un liberal, masó y no sabém quantas cosas més.

—¡Home!

—Sí, senyors. La cosa va passar aixís.

Lo senyor Humbert, que 's titula rey d'Italia, y son gos de presa lo senyor Crispi, de los bens que havían rapinyat á la Iglesia, fundaren una parodia d'associació benéfica y la titularen *Congregation de Carità*, y posaren per secretari á un tal Baldacchini. Aquest bon senyor deuría pensar:—Lo que han fet aquestos ab los bens de la Iglesia, ¿per qué no ho puch fer jo ab los quartos que tinch en caixa?

Y vetaquí que un día 's lleva dematí, agafa tots los dinerons que pot y.... si te he visto no me acuerdo.

Gran irritació de 'n Humbert, Crispi y companya, á qual irritació hi aplico lo següent quento: Un ratero havia robat varios objectes que ensenyaba á un seu company.—Mira, noy, quin rellotje tan bonich.—Lo company, que vejé que lo rellotje en efecte era bonich, se 'l fica á la butxaca y arrenca á correr, deixant al altre ab un pam de nas.

Y aixó es lo que ho fet lo g.: Baldacchini. Ha vist que l' h.: (hermano, no 's creguin que vol dir hipócrita) Crispi, ab tota la frescura del mon s' havia incautat de lo que no era seu, y l' ha volgut imitar; ¡ja, ja!

¡Tots los incautadors son una colla de ll.... iberals! ¡y aixó tant los d'Italia, com los d'Espanya, com los de la Xina!

Y contin que are lo ll.... iberals Crispi prepara un altre incautació, la de las Obras Pías, que deixarà petites á totas las altres.

A tot aixó, formularém la següent pregunta:

—¿Cóm se fá la senyal del liberal?

—Se posan los dits de la má en forma de *garra*, y 's fan moure succesivament, tot cantant l'himne de Riego.

Un altre pregunta:

—¿Cóm se farán desapareixer d'Espanya los liberals irregularisadors?

—Cridan vostés á una parella de *Guardia civils*, dels que portan boina, y.... deixinlos fer, que aviat tindrán la feyna feta.

GAY-LUSSAC.

¡ARE ES HORA!

Segons noticias, lo marqués de Cerralbo arribará lo dia 12 á Barcelona.

Nostres lectors están al corrent dels obsequis que li preparan los carlistas barcelonins.

Com los de Valencia, de Vich, etc., etc.

Cridém la atenció sobre 'ls próxims aconteixements als noçedalistas, pera que prenguen nota de tot quan ocorre, á fi y efecte de recullir datos pera passar balans y demostrar *coram populo* ahont son las massas.

Els diuhen que són més, y 's fundan en llistas de gent anónima y desconeguda.

Nosaltres los hi preguntém, com han tingut ocasió de veurer moltes vegadas, quí som.

Peró no ab cifras ni ab lletras.

De cos present.

Per si no s'hi havían fixat los rebeldes, los cridém al ordre.

¡Llapis en ristre y cartera de notas!

¡Peró ja veurán vostés com se descontarán! ¡Son tan forts d'Aritmética!

GOMA

Si pel carré passejant
Veuhén un tipo estrañet,
Ab lo pantaló estret
Y 'l calsat un xiquet gran,
Y un si es no es fatigós,
Poden dir que es un gomós.

Si veuhén á un que vá
Seguint á las senyoretas,
Fentlos deu mil postures
Sens que s' arribi á pensá
Que allavors está fent l' os,
O es ignocent ó gomós.

Si sentissin d'un contá
Que té moltíssim arjan,
Y que tot ho fa aná en gran,
Y may l' hi veuhén gastá
Ni mitja pessa de dos,
No duptin qu' es un gomós.

Si veuhén un que parlar
No sap més que de caballs,
De teatros, cafés y balls,
Y que 'n parla hasta arribar
A ferse al fi empalagós,
O be es tonto ó be gomós.

Si veyessin un mosquit
Inflat com un garipau
Que ni á Pere ni á Pau
Diu re, perque s' ha enriquít
Y té plé d'orgull lo cos,
Poden creurer qu' es gomós.

Si veyessin á un minyó
Que va sempre molt mudat
Y ab lo coll encarcerat,
Y que lligat á un cordó
Porta arrossegant un gós,
¿Qué pot sé, sino un gomós?

Si sentissin á un contá
Que per tot está abonat,
Sent aixís que sempre ha anat,
Y encare sempre sols vá,
A lo puesto en que hi té arrós,
Assegurin qu' es gomós.

Si algun cop están parlant
Y un tipo s' hi embolica,
Y fent lo mestre trafica
Bestias va abocant
Creyent fe un efecte grós,
No duptin qu' es un gomós.

Es á dir que 'n general
Un tipo molt ben vestit,

LOS DE 'L NIVELL

Per seguir bè la doctrina
del partit republicà,
sempre s' ha de blasfemà
y portar la mantellina.

Tots me miran fit á fit
pero ja no 'n faig cabal;
dona un *delló* molt marcial
aixó del *gorro freijil*.

La justícia ha de lluhí
en tot lo gènerc humá;
ja l' instant no está llunyá
d' incendiá y de repartí.

De qué ploras, angel meu?
Es qu' algun mal se 't prepara
ó tens malalta ta mare?
—Ploro del fástich que 'm féu.

Ferrer y Pina

DE CAMÍ

—Anirém á ca 'n Bernat
qu' alli ja 'ns darán posada,
—Y mirarém de passada
si hi trovém rés mal desat

Qu' es creu ser molt aixerit
Y qu' es sols un carcamal
Ab son posat de talós,
Sens dupte que 's un gomós.

SABATONAS

CRIDORIAS

Fa algun temps que entre 'ls *dandys* barcelonesos guspireja l' idea d' introduhir en nostra ciutat una *gran* reforma.

Més que gran, es colossal, y fins fenomenal, si vostés volen.

Se tracta de fer desapareixer la Rambla, l' hermós y tradicional passeig que caracteriza á Barcelona y es l' enveja dels forasters que 'ns visitan.

Y tot aixó pera convertirla en un gran *boulevard*.

Encara que, per desgracia, lo mal gust es patrimoni de molts, creyém que dit descabellat projecte no arribará á realitzar-se.

Perque la Rambla de Barcelona es una joia generalment estimada.

¿Y saben vostés quí son los patrocinadors d' aquest projecte?

Los gomosos, que diuen que no tenen espay suficient pera lluhir los seus cotxes á la sortida del Liceo.

Aquestos y algun que altre cap calent, enamorat de los *boulevards* de París—avuy está de moda tot lo de la capital de la nació vehina—y un diari, qual director es foraster, per més senyas, son los únichs que desitjan aquest cambi.

Pero no ho lograrán.

¡Qué han de lograr!

Perque l' Ajuntament no porta encara cap camisa de forsa.

✱

Los que pretenen que desapareixi la Rambla, se fundan en que no hi ha en ella prou espay pera 'l tránsit públich.

¡Mirin qué es particular! Fins avuy no s' hi havían fixat.

Si volen més espay, diguin al Ajuntament que no favoreixe ab permisos á tantas empresas de ómnibus y tranvías que, además d' interrompir lo tránsit, atropellant lo públich.

Y després si 'ls que gastan cotxe volen anar depressa, que prenguen paciencia y vagen ab més catxasa.

O si no que fassen com jo.

Que vagen á peu.

Del contrari, que donguin la volta al Llobregat.

També n' hi ha que diuen que desapareixent la Rambla hi guanyaríam, perque tindríam un gran *boulevard*.

¡Peró, tanocas, que més *boulevards* quels de la Gran vía y passeig de Gracia, de Colón, etc., etc.!

¡Sembla mentida que hi haje personas que tinguen tan descabellats projectes!

Ramblas no més n' hi ha una.

Y *boulevards* n' hi ha á milers.

Si passava avant lo projecte, perderíam una Rambla, que no té ningú, y en cambi tindríam un *boulevard*, que té tothom.

¡Vaja, que per discorrer de certa manera no 's necessita tenir cap!

Bastan los peus.

✱

Tejer y destejer.

Aquesta es la feyna del Municipi de Barcelona.

Lo senyor Rius y Tauler tenia gran afició á arreglar *chardinets*, que diuen los municipals, ó *parterres*, que diu la gent de *tono*, ó *jardincillos*, que diu lo diari d' en Brusi.

Donchs bé, al senyor Maciá aixó dels *chardinets* no deu ser massa del seu agrado, quan los vol fer desapareixer, comensant per los dels xafláns de la Gran vía.

Com de gustos no hi ha res escrit, respectém los del nou arcalde.

Pero no hi vejem la necessitat de destruhir los jardins existents.

Que no 'n fassi més, está bé; pero no derrotxe en vá 'ls diners.

Sobretot quan las brigadas municipals tindrían tanta feyna en fer desapareixer aquell *abrevadero* de la plassa de Catalunya, ó las barracas dels burots, vulgo *sumideros*, ó també llimpiar y empedrar los carrers del Ensantxe.

¡Y en tantas cosas ahont podrían entretenirse las sevas brigadas, senyor Maciá....!

Y Bonaplata.

✱

En Castelar, *el prudente*, ha renunciat á celebrar aquest any l' *once de febrer*, fetxa gloriosa pe 'ls republicans.

En cambi celebrá molt la solució de la passada crisis, favorable al partit *monárquich* fusionista.

Ja es hora de preguntar, parlant del partit possibilista:

—¿Ahont es la *pastora*?

O la república.

Que, á la qüenta, es una incógnita indescifrable.

¡O *tempora*!

¡Quín temps més variable!

¡Y te rahó en Noherlesoom!

✱

¡Ah! ¡Are ray! Ja poden venir los inglesos.

Ab la disposició del ministre de la Guerra, nostre exercit s' ha fet gran, poderós com lo primer del mon.

S' ha disposat que 'ls jefes y oficials usin sabre ab tirants.

Al enterarse d' aquesta reforma, s' han posat sobre avís las potencias extranjerias.

Aquí de la sarsuela:

*Lo que es el talento,
lo que es la mollera,
á ver si ese.... sable
lo inventa cualquiera.*

✱

En la masoneria hi ha gran *marejada*.

Llegeixo:

«Según anuncia un órgano, el soberano Gran Consejo general ibérico ha anulado los diplomas de los *príncipes* de la Or.: GGr.: Sres. Nicolás Díaz Pérez y Conde Alberto de Das, que han sido bajas, perdiendo todos sus derechos que en aquella Ob.: no podrán jamás adquirir.»

¡Y comensan per los *príncipes*!

¿Y no podríen acabar pels ranxeros?
De totes maneres, nos alegrém de la noticia.
Perque tractanse de *germans*:., *á rto revuelto*, *ganancia de..... católicos*.

~

Los republicans del Brassil han fusellat per monárquichs á 121 artillers.

Los republicans son iguals en totes parts.

Lo mateix son los del Brassil que 'ls d' Espanya.

Que fustellavan á gent indefensa durant la última guerra.

Y saqueixavan las poblacions.

¡Al crit de visca la llibertat!

~

Ya té rahó 'l refrá:

¡Com més aném, menos valém!

Cristóbal Colón, l' immortal genovés, fou un geni, nos doná un nou mon.

Lo seu descendent, lo Duch de Veragua, ministre de Foment, per are n' ha sigut res més que aixó:

Revolucionari en 1868.

Amadeista en 1871 y 72.

Republicá zorrillista ó democrátich lo 73 y 74.

Evolucionista ó republicá de Sagasta lo 75 y 76.

Monárquich alfonst del 77 al 85.

Dinástich de la regencia fins lo día present.

Y are ministre.

¡Al menos s' ha aprofitat en Cristófol!

Aviat será qüestió de comensar la carrera de nou.

Y fer per segona vegada tantas evolucions.

Ja ho veuen: A un home *conseqüent* com lo Duch, á Espanya sé li dona una cartera.

~

L' any actual es dolent per la gent d' upa.

En una setmana han mort á Madrid tres comtes y un duch, tots de la classe de polítichs.

Per aixó no espantarse.

Si moren los títuls, ja n' extendrá altres en Sagasta.

Peró ne tením dos molt frescos.

Lo marqués de Olérdola.

Y 'l de Alella.

¡No hi ha com tenir gent de *pes*!

~

Lo *Diario de Cataluña* diu que 'ls balls los presideix lo diable.

¿Y 'ls que dona 'l senyor Capellá?

~

A FLORDELIS

Remitit

En la secció «La Setmana» he llegit ab extranyesa que un *angelet* molt... *pavana* se ficaba ab gran franquesa allí ahont ningú 'l demana.

Per xó á n' ell res li diré perque tinch lo temps molt curt, y, després, perque jo sé los abrils que 'l Angel té y... aquell refrá tan sabut.

Y també perque ets prou maula, quan no sabs qué contestar, d' anar á buscar al aula un xicot, pera tirar una carambola ab taula.

A tú, donchs, van estas lletras, que te escrich sense está *irat* (com crech que may ho he estat); llegeixlas y... fora tretas de passar per costipat.

Puig, noy, pel que 's firma *O* sé que 'l que 't va privar d' escriurer 'l vas passar pel carré.

¡Caramba, que n' hi ha per riurer dels mals que 'n *Flordelís*, tél

Entrant en materia, l' *Equis* te dirá que no es veritat y que 's un gran disbarat alló de «pequis no pequis, sempre va contra tú *airat*».

Al sentir que estornudavas, me va semblar que lo *dengue* lo teu cos cercant estava... digas, pues, al de la... *llenga* que de tú jo no 'm burlava.

Y si aixís hagués estat, res tindria alló que veurer; ¡quans cops tots dos al plegat —y aixó l' *Angel* ho pot créurer— hem menjat en un sol plat.

També treus á colació, com si fos cosa molt rara, que 'm guanyas, y que 'ts minyó de més bigotis que jo, y ademés, més bona cara.

Aixó es ferte molt favor, puig no falta qui murmura que posas ab *h* amor, y... en fi, que 'ts bon *escriptor*; però aixó sí, de gran *altura*.

Adeu, donchs. Are 't demano que sigues més agradós, que no fassis massa l' os, y tant tú com l' altre... *mano* me deixeu cridá' ab repós.

¿Qué no hi ha encar lliberals pera cantarlos la canya?

¡No 'ns ultrajém los lleals, y aném, pues, contra ells, formals, units, desde 'l CRIT D' ESPANYA!

No espero contestació. Tot teu.

EQUIS

CORRESPONDENCIA

Peras y Pomas.—La seva poesia está acabadíssima. L' hi pu blicarém lo més prompte possible.

E. Camps.—Barcelona.—Llegeixi lo que dihém al anterior, y fassis cárrech qu' ho dihém per vosté.

R. T. y S.—Vich.—Vaig á publicar la següent lley: Capítol primer. Está prohibit dedicar cantars y poesías en *honor* de Nocedal.

S. O.—Reus.—Capítol segón. No 's publicarà rés que pugui atacar la Moral.

Noy Tendre.—Capítol tercer. No es lícit publicar tonterías y criaturadas.

N. de F.—Girona.—Quant d' una poesia 's diu que pot anar, volém dir que la publicarém.

Los cantars no *poden anar*.

Aquell tipo es al que contesto en los dos sueltos de dalt. La direcció de son amich no 'm recorda.

Barcelona.—Imprenta de Fidel Giró, Córtes, 212 bis.

UN BON CASSADOR

No li fan pòr los perills;
cuan cassa, no corra, vola;
y no mes cassa conills
à dintre de la cassola.

FÀBRICA D' ÀCIT PIROLLENYÓS
PIROLEÑITO DE FERRO Y ALUMINA
Diposit de llenyas y fustas pera carruatjes
de JOAN PUIG-MARTÍ
Carrer de Floridablanca, 131.—Barcelona.

Especialitat en llenyas de totes classes pera estufas, forners y confiters.—Llenya d' olivera pera netejar y conservar las calderas de vapor.

Florentino
TAPISSER ADORNISTA

Se construixen y restauran Sillerías, Reclinatoris, Somniers y tot lo demés pertinent á n' aquest ram.

CARRER DE XUCLÀ, 19.—BARCELONA.

Fábrica de cotillas de varias clases

↔ DE ↔

FILLAS DE DUAT

ENVIO Á PROVINCIAS

Platería, 42, entrada Palau, 7, -2.º-2.ª

Sucursal: LA ARCHIDUQUESA

Carrer dels Archs, 4—BARCELONA

ENQUADERNACIONES

en un dia luxosas y senzillas *en lo taller de*

PENELLA Y BOSCH

Molas, 29, prop la de Fontanella

BARCELONA.

GENEROS DE PUNT

↔ DE ↔

GONZALO COMELLA

3, Carrer de la Boquería, 3.—BARCELONA

TANCAT LOS DIAS DE FESTA.

BLANCA Y LEOPOLDO

Datos biográficos de los dos Príncipes

por FLORDELÍS

con un prólogo de D. F. de P. O.

Luxosissim folleto ab impresió á dos tintas y tres magnífichs retratos

PREU: 1 PESSETA

GRAN RETRATO

de DON CARLOS DE BORBON

DIBUIX DE PACIÀ ROSS.—Lo millor dels publicats fins avuy

Dimensions: 83X58 centímetros. Se remet franch de ports dins un celindre de cartró

PREU 5 PESSETAS.—De venda en la Biblioteca Tradicionalista.